21/08/2020

Владика Јоаникије на “Тргу од ћирилице”: Црна Гора је огњиште српскога језика (ВИДЕО)

Други дио програмске цјелине под називом „Покрадене светиње” на Тргу од ћирилице синоћ се бавио српским језиком и његовој званичној и незваничној употреби у Црној Гори. На ову тему су у порти цркве Светог Спаса на Топлој говорили Његово Преосвештенство епископ будимљанско-никшићки господин Јоаникије и професори српског језика Веселин Матовић и Весна Тодоровић, који су 2009. године одбивши као просвјетни радници да пристану на преименовање српског језика остали без посла.

Скуп је благословио и сабранима се прво обратио Преосвећени Епископ будимљанско-никшићки господин Јоаникије.

Владика је казао да је тема језика веома широка и трајна за сваки народ, као и да има своју теолошку димензију.

”У Светом писму јасно је назначено да је све Бог створио својом стваралачком

ријечју. Према томе, све оно и видљиво и невидљиво што је Бог створио, све је речито и носи ту првобитну Бошију ријеч за коју треба да се оспособимо да је читамо, да је научимо и читамо, и да из ње црпимо мудрост”, рекао је епископ Јоаникије.
Он је скренуо пажњу на литургијски језик као посебну тему, уствrдивши да се тешко може доћи до праве мисли о језику уколико се испусти метафизичка, односно Божанска димензија језика.

”Како то да преко људске ријечи дјелује Божија благодат, Божија енергија, која освећује и воду и ваздух, а што је најважније освећује и човјекову душу? Литургијска ријеч пуна благодати и силе Духа Светога, она враћа, она наново ствара. Дијете када се крштава, онда свештеник крштава својом молитвом, Божија благодат дјелује преко те молитве, оно се наново рађа, духовно се рађа”, казао је владика.

Када се у Црној Гори данас говори о српском језику, сматра Владика, онда та стварност има лице и наличје.

”Језик који је овдје утемељен, на коме је створено све што заслужује пажњу, на којем је испјеван Горски вијенац и Луча микрокозма, епске пјесме – српски језик, који је у Црној Гори утемељен дубоко и понекад нам се чини да је Црна Гора огњиште српског језика и по много чему јесте. По много чему то јесте и данас, и у том погледу ми можемо да славимо Бога за све те дарове које нам је Бог дао и које нам је дао наш језик”.

Другу страну стварности, када говоримо о српском језику у Црној Гори, сматра владика, представља насилно преименовање језика којим говори већина народа у Црној Гори. Он истиче да је ово преименовање, као и ”несрећна, идеолошка, односно квазиидеолошка, квазиполитичка прича која иде уз ово преименовање” има своју дугу предисторију.

”Када је аустро-угарска монархија у оквиру свога плана за Балкан разрађивала како и шта ће да ради са српским народом, пошто је имала опцију да све балканске народе стави под непосредну или посредну контролу Беча и царског двора, онда је имала неколико ставки: никад српска држава преко Дрине, западно од Дрине; никад српски народ преко Дрине. То могу бити само Босанци, морају да добију друго име. Завадити што више Београд и

Цетиње. То је било и прије и послије Берлинског конгреса, а посебно никад Београд и Цетиње заједно. Никад сједињење Србије и Црне Горе. То је био аустро-угарски план”, наглашава владика.

Он додаје да се од 1912.године, када је отворен Санџак који је раздвајао Србију и Црну Гору, примјетно заступљена политика – завађај што више.

Као трећу и једнако важну ствар која је претходила преименовању српског језика у Црној Гори, владика наводи замисао: што већа Албанија и што мања Србија.

”Ја ово не говорим напамет. То су људи добро изучили. Људи од ауторитета и знања су то написали.Мене је то баш некако потакло на једно шире размишљање. Ако се присјетимо каква је политика била у Босни и Херцеговини у вријеме аустро-угарске монархије и према цркви и према српском народу је управо то, тада је почео да ради тај инжињеринг промјене идентитета, да сви у Босни буду само Босанци. Једини ко је ту био на удару су били Срби. Хрвати су били повлаштен народ. Они су се осјећали као владајући народ у тој Босни и Херцеговини аустро-угарске монархије. Муслимани иако су било добро свјесни српског поријекла али су се ипак полако прилагодили и ево видимо да су они коначно одлучили да буду оно што су њима скројили у Бечу, макар по називу, а Срби су се одупрли. Али то је данас некако доста далека прошлост”, казао је епископ будимљанско-никшићки.

Као прилог ранијој тврдњи да историја преименовања српског језика у Црној Гори има дужу и континуирану историју, владика наводи примјере из времена окупације Црне Горе од стране Аустро-Угарске и Италије.

„ Имамо аустро-угарску окупацију у Црној Гори која је показала још мрачније лице, од оне раније окупације Босне и Херцеговине, када је забрањена ћирилица и када су по први пут наставници у црногорским школама, у Бјелопавлићима, нису на другим мјестима, одбили да предају у вријеме окупације, када је забрањена ћирилица, као жила куцавица српске духовности и историје”, казао је владика.

Нагласио је посебно је да је у овом погледу језика италијанска окупација један интересантан период.

„ Она је прва званично увела црногорски језик, пројектовала црногорску нацију и пројектовала црногорску православну цркву. Када видимо то шта ради данашња власт у Црној Гори, покушава свим силама да оно што нам није

могао наметнути окупатор силом, да она то наметне као домаћа власт, на овај или онај начин. Ја мислим да нема већег понижења од тога за један слободарски народ који се одупро окупацији и свему ономе што је окупација наметала и кроз то одупирање још више потврдио свој идентитет, да дође до тог понижења тај народ, да његова власт почиње, и то у вријеме када се Црна Гора хвали слободом и свим могућим на овоме свијету, односно њене власти, да она спроводи тај окупациони програм који није од јуче и који је добро осмишљаван и помаган, и у ово наше вријеме добро је помогнут из Загреба".

Он је додао да нема потребу да распирује било какву мржњу, већ да говори са становишта чињеница.

„То су чињенице браћо и сестре. Пројекат црногорског језика је прво заживио у Загребу, па је онда импортован у Црну Гору".

Владика је својим излагањем скренуо пажњу присутних на то да се преименовањем језика у Црној Гори заправо припрема један „велики, стравични лоповлук".

„Они желе да присвоје све оно што је стварано на српском језику у Црној Гори, па ће тако и Горски вијенац, као највеће дјело настало на српском језику, да припишу црногорском језику. Наравно, Његош их увијек демантује и ућутка, чим се њега сјетимо. Он је заједно са Вуком дао толики допринос српском језику да просто цио овај посао видимо да је на неки начин трагичан, а донекле и трагикомичан", каже владика Јоаникије.

Владика наводи да није само језик онај који је преименован, већ је преименована и Црна Гора.

„У цијелом том међународном саобраћају језика, Црна Гора више није Црна Гора него је Монтенегро и Црногорци Монтенегрини. И будите сигурни да се ту мијења идентитет Црне Горе и Црногораца. То је један инжињеринг који је давно почео и који је добио своје усијвање крајем шездесетих година када је почела прича о рушењу Његошевог гроба и Његошеве цркве на Ловћену, његове завјетне, укопне цркве Светог Петра Цетињског. Тада је почела прича о преименовању цркве у Црној Гори, па је оспораван ауторитет Митрополије црногорско-приморске као Митрополије СПЦ. Она је тада називана узурпаторском митрополијом јер се противи рушењу цркве, као што се и данас противи отимању светиња".

На крају свог излагања епископ будимљанско-никшићки Јоаникије закључује да је прича о идентитету већ увелико оптеретила све, али да тај терет може

бити још већи.

„Уколико се не ослободимо, као што смо се ослободили окупатора, и турског, и аустро-угарског и италијанског, и тиме потврдили свој идентитет. Тако треба да се ослободимо од окупаторске приче коју наша браћа која су на власти спроводе. То мислим да је сада свима јасно. Увјерен сам да народ који баштини српски језик за то има снаге. То је више пута показао. Када народ покаже своје право лице, онда и та права Његошева Црна Гора и та ријеч која се чује тада, види се да потврђује идентитет Црне Горе и идентитет овог народа у Црној Гори, српског народа у Црној Гори. Наравно, када кажемо српског народа у Црној Гори говоримо у оном смислу у ком су говорили и наши преци и Његош и краљ Никола, уважавајући све оно што је створила Црна Гора и све оно чиме се Црна Гора може поносити, а има са чиме од Немањића, преко Балшића и Црнојевића, Петровића, преко наших највећих стваралаца, преко наших јунака, подвижника и светаца и посебно у овом времену до наше дјеце и омладине која са иконама, крстовима и са тамјаном излазе да окаде Црну Гору и да покажу то свето и племенито лице Црне Горе”, закључио је владика Јоаникије.

Оливера Балабан

mitropolija.com